

1	Introduction. Inter arma silent musae?	16
2	The Thirty Years' War as a Topic of Artists and Publicists	22
2.1	The Thirty Years' War – European military conflict of the 17 th century	23
2.2	Matthäus Merian Sr. and his artistic and publishing activity	24
2.3	Theatrum Europaeum	26
2.4	Topographia Bohemiae, Moraviae et Silesiae	30
2.5	The Thirty Years' War in Theatrum Europaeum	30
2.6	The technique of copper engraving	32
3	Military Engineers of the Early Modern Period as Fortress Designers, Documentalists, and Cartographer	36
3.1	Military engineers. Designers and documentalists	
3.2	Fortress construction in the 17 th century	37
3.3	Matthäus Merian Sr.'s colleagues from the ranks of military engineers	38 41
3.4	Historical military mapping of the Czech lands in the modern period	44
4	Methodology of the Research	
4.1	Summary of the history of the art-history study of iconographic sources for the military events of the Thirty Years' War	48 49
4.2	Methodology of the Interdisciplinary Research of Iconographic Sources	50
4.2.1	Historical context;	
4.2.2	Art-history analysis;	51
4.2.3	Description of the engraving – basic information;	51
4.2.4	Spatial and material analysis of the content of the engraving	52 54
4.2.5	Identification of contemporary anthropogenic relics in the terrain	56
4.2.6	Study of the engraving image using geoinformation technologies	58
5	The Swedish Army's Campaign to Bohemia in 1647	
5.1	The Swedish Army in Bohemia in 1647	64
5.2	Analysis of battlefield engravings of the Swedish campaign in 1647	65 66
5.2.1	Cheb, 1647	
5.2.2	Třebel, 1647	68
5.2.3	Teplá, 1647	82
5.3	Summary of the analyses of the five engravings of the Swedish campaign to Bohemia in 1647	96 106
6	Catalogue of Engravings	110
6.1	Introduction	111
6.2	Engravings of battlefields from the Czech lands (Merian's production)	112
6.2.1	Pilsen/Plzeň, 1618	114
6.2.2	White Mountain/Bílá hora, 1620	118
6.2.3	Kolín, 1640	124
6.2.4	Stará Boleslav, 1640	130

6.2.5	Chlumec, 1640	136
6.2.6	Hradec Králové, 1640	140
6.2.7	Litoměřice, 1640	144
6.2.8	Přísečnice, 1641	150
6.2.9	Horní Moštěnice, 1643	154
6.2.10	Olomouc 1643–1644	160
6.2.11	Jankov, 1645	166
6.2.12	Brno, 1645	178
6.2.13	Jihlava, 1647	182
6.2.14	Tábor, 1648	186
6.2.15	Prague/Praha, 1648	190
6.3	Digression I. Examples of battlefield engravings on German territory	202
6.4	Digression II. Battlefield engravings outside the work of the Merian Publishing House	216
7	Engravings of Military Events of the Thirty Years' War from an Art History Perspective	224
8	Engravings of the Military Events of the Thirty Years' War from a Geodetic, Cartographic, and Geoinformatic Perspective	236
9	Plans, Maps, or Images?	246
9.1	The verbal element	247
9.2	Authorship of the engravings. Originals and copies	250
9.3	Composition of engravings. Artistic and engineering concepts	252
9.4	Orientation of the engravings	254
9.5	Tools for understanding/"reading" the image	255
9.6	Construction of the image	255
9.7	Individual elements of the engravings	258
9.7.1	Scenes of War	258
9.7.2	Towns, settlements, hamlets	259
9.7.3	Morphology of the landscape	260
9.7.4	Ground communication. Paths, roads, crossroads	260
9.7.5	Vegetation. Forests, fields	261
9.7.6	Hydrological conditions. Rivers, streams, ponds, swamps	262
9.8	The simultaneous character of the engravings	263
10	Conclusions	266
10.1	Multimedia works	267
10.2	Sorts, types, and genres of the engravings	268
10.3	Clear questions, unclear answers	270
11	Transformed Land	274
	Table of Engravings Containing War Scenes from the First Six Volumes of <i>Theatrum Europaeum</i>	280
	Sources	290
	Literature	291
	Index of Figures and Place Names	298

1	Úvod. Inter arma silent musae?	16
2	Třicetiletá válka jako téma umělců a publicistů	22
2.1	Třicetiletá válka, evropský válečný konflikt 17. století	23
2.2	Matthäus Merian starší a jeho umělecká a nakladatelská činnost	24
2.3	Theatrum Europaeum	26
2.4	Topographia Bohemiae, Moraviae et Silesiae	30
2.5	Třicetiletá válka v Theatru Europaeu	30
2.6	Technika mědirytu	32
3	Vojenští inženýři raného novověku jako projektanti pevností, dokumentátoři a kartografové	36
3.1	Vojenští inženýři. Projektanti a dokumentátoři	37
3.2	Pevnostní stavitelství v 17. století	38
3.3	Spolupracovníci Matthäuse Meriana staršího z řad vojenských inženýrů	41
3.4	Historická vojenská mapování českých zemí v období novověku	44
4	Metodika výzkumu	48
4.1	Nástin historie uměleckohistorického studia ikonografických pramenů k válečným událostem třicetileté války	49
4.2	Metodika interdisciplinárního výzkumu rytin bojišť	50
4.2.1	Historický kontext	51
4.2.2	Uměleckohistorická analýza	51
4.2.3	Popis rytiny – základní údaje	52
4.2.4	Prostorová a věcná analýza obsahu rytiny	54
4.2.5	Identifikace dobových antropogenních reliktvů v terénu	56
4.2.6	Studium obrazu rytiny s využitím geoinformačních technologií	58
5	Tažení švédské armády do Čech v roce 1647	64
5.1	Švédská armáda v Čechách v roce 1647	65
5.2	Analýza rytin bojišť švédského tažení v roce 1647	66
5.2.1	Cheb, 1647	68
5.2.2	Třebel, 1647	80
5.2.3	Teplá, 1647	95
5.3	Shrnutí analýz souboru pěti rytin švédského tažení do Čech v roce 1647	106
6	Soupis analyzovaných rytin	110
6.1	Úvod	111
6.2	Rytiny bojišť v českých zemích (dílna M. Meriana st.)	112
6.2.1	Plzeň, 1618	114
6.2.2	Bílá hora, 1620	118
6.2.3	Kolín, 1640	124
6.2.4	Stará Boleslav, 1640	130
6.2.5	Chlumec, 1640	136
6.2.6	Hradec Králové, 1640	140
6.2.7	Litoměřice, 1640	144
6.2.8	Přísečnice, 1641	150
6.2.9	Horní Moštěnice, 1643	154
6.2.10	Olomouc, 1643–1644	160
6.2.11	Jankov, 1645	166
6.12	Brno, 1645	178

6.2.13	Jihlava, 1647	182
6.2.14	Tábor, 1648	186
6.2.15	Praha, 1648	190
6.3	Exkurz I. Příklady rytin bojišť na německém území	202
6.4	Exkurz II. Rytiny bojišť mimo okruh Merianova nakladatelství	216
7	Rytiny válečných událostí třicetileté války z pohledu dějin umění	224
8	Rytiny válečných událostí třicetileté války z pohledu kartografie a geoinformatiky	236
9	Plány, mapy nebo obrazy?	246
9.1	Verbální složka	247
9.2	Autorství rytin. Originály i kopie	250
9.3	Kompozice rytin. Umělecké a inženýrské pojetí	252
9.4	Orientace rytin	254
9.5	Nástroje porozumění/„čtení“ obrazu	255
9.6	Konstrukce obrazu	255
9.7	Dílčí prvky rytin	258
9.7.1	Válečné scény	258
9.7.2	Města, sídla, samoty	259
9.7.3	Morfologie krajiny	260
9.7.4	Pozemní komunikace. Cesty, silnice, mosty, křižovatky	260
9.7.5	Vegetace. Lesy, pole	261
9.7.6	Hydrologické poměry. Řeky, potoky, rybníky, bažiny	262
9.8	Simultánní charakter rytin	263
10	Závěry	266
10.1	Multimediální díla	267
10.2	Druhy, typy, žánry rytin	268
10.3	Jasně otázky, nejasné odpovědi	270
11	Proměněná země	274
	Tabulka rytin s válečnou tematikou v prvních šesti svazcích <i>Theatra Europaea</i>	280
	Prameny	290
	Literatura	291
	Jmenný rejstřík osobní a místní	298